ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 13ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984 [1]

GAARM — Groupement des associations agricoles pour l'organisation de la production et de la commercialisation des pommes de terre et légumes de la région malouine και άλλοι κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Ευθύνη λόγω αρνήσεως λήψεως μέτρων διασφάλισης — αγορά γεωμήλων»

Υπόθεση 289/83

Περίληψη

1. Εξωσυμβατική ευθύνη — Εισαγωγή σε χαμηλή τιμή πρώιμων ελληνικών γεωμήλων — Αδράνεια της Επιτροπής

(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρα 46 και 215, δεύτερη παράγραφος· Πράξη Προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, άρθρα 130, παράγραφος 2, και 131· κανονισμοί του Συμβουλίου αριθ. 17, άρθρο 3, και αριθ. 26, άρθρο 4)

2. Προσχώρηση νέων κρατών στις Κοινότητες — Ελληνική Δημοκρατία — Γεωργία — Ρήτρα διασφαλίσεως — Προϋπόθεση εφαρμογής — Εκτίμηση της Επιτροπής

(Πράξη Προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, άρθρο 130, παράγραφος 2)

Στην υπόθεση 289/83,

1. GAARM — GROUPEMENT DES ASSOCIATIONS AGRICOLES POUR L'ORGANISATION DE LA PRODUCTION ET DE LA COMMERCIALISATION DES POMMES DE TERRE ET LÉGUMES DE LA RÉGION MALOUINE, Saint-Meloir-des-Ondes,
2. ASSOCIATION DES PRIMEURISTES DE LA RÉGION MALOUINE, Cancale,
3. UNION DES COOPÉRATIVES DE PAIMPOL ET TRÉGUIER, Paimpol,
4. COOPÉRATIVE AGRICOLE «LA PAIMPOLAISE», Paimpol,
5. COOPÉRATIVE DES AGRICULTEURS DE BRETAGNE, Landerneau,
6. SOCOPRIM — SYNDICAT INDÉPENDANT DES PRIMEURISTES, Saint-Pol-de-Léon,
7. SYPA — SYNDICAT SPÉCIALISÉ DES PRODUCTEURS DE LÉGUMES DE L'ARMOR, Plouescat,
8. UNION DES COOPÉRATIVES AGRICOLES DU NORD-FINISTÈRE, Saint-Pol-de-Léon,

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

9. Société coopérative agricole «La Baie», Ploujean Morlaix,
10. Sica des producteurs de légumes du Morbihan, Plouhinec,
11. Syndicat des producteurs de pommes de terre de primeur de Pont-l'Abbé, Pont-l'Abbé,
12. Sicoma, Marmande,
13. Sicafel du Clairacais, Clairac,
14. Coopérative maraîchère de l'île de Ré, Le-Bois-Plage-en-Ré,
15. Coopérative agricole de Noirmoutier, Noirmoutier,
16. Syndicat de défense de la pomme de terre, du chou-fleur et autres légumes de la région de Châteaurenard, Châteaurenard,
17. Société coopérative agricole Cavaillon Provence primeurs, Cavaillon,
18. Fruicoprovence, Cavaillon,
19. Union des coopératives agricoles de fruits et légumes des Pyrénées-Orientales, Perpignan,

εκπροσωπούμενες από τον Dominique Schmidt, δικηγόρο Στρασβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Guy Harles, δικηγόρο, Centre Louvigny, 34 B IV, rue Philippe-II,

ενάγουσες,

κατά

Επιτροπης των Ευρωπαϊκων Κοινοτητων, εκπροσωπούμενης από τον François Lamoureux, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Manfred Beschel, μέλος της νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο αγωγή αποζημιώσεως βάσει του άρθρου 215 της Συνθήκης ΕΟΚ με την οποία ζητείται η αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν οι ενάγουσες λόγω του ότι η Επιτροπή παρέλειψε να εφαρμόσει τις διατάξεις των άρθρων 46 και 93 της Συνθήκης ΕΟΚ, των άρθρων 130 και 131 της πράξης προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας και των κανονισμών του Συμβουλίου 17/62 και 26/62 για να σταματήσουν οι ελληνικές εξαγωγές γεωμήλων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

συγκείμενο από τους G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, A. O'Keeffe και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: P. Heim

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, η εξέλιξη της διαδικασίας, τα αιτήματα καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων συνοψίζονται ως εξής:

I — Περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

Όπως ισχυρίζονται οι ενάγουσες ήδη το 1981 και το 1982, οι πωλήσεις με ζημία πρώιμων γεωμήλων ελληνικής καταγωγής προκάλεσε διαταραχές στις αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Οι γαλλικές οργανώσεις παραγωγών γεωμήλων, θεωρώντας ότι και για την περίοδο εμπορίας 1983 οι έλληνες εξαγωγείς επρόκειτο να ασκήσουν πρακτική ντάμπινγκ στις κοινοτικές αγορές, ζήτησαν στις 5 Απριλίου 1983 από την Επιτροπή «να λάβει πράγματι τα αναγκαία και αποτελεσματικά μέτρα για να αποφευχθεί απολύτως η ανανέωση πρακτικών οι οποίες εισάγουν διακρίσεις και που καταγγέλθηκαν το 1981 και το 1982».

Με τηλετύπημα της 22ας Απριλίου 1983, η Επιτροπή απάντησε ότι οι υπηρεσίες της μελετούσαν προσεκτικά το πρόβλημα και ότι δεν θα παρέλειπαν να δώσουν στο πρόβλημα αυτό τη συνέχεια που έπρεπε.

Στις 2 Ιουνίου 1983, οι γαλλικές οργανώσεις παραγωγών γεωμήλων γνωστοποίησαν στην Επιτροπή ότι οι τιμές πρώιμων γεωμήλων στη γερμανική, βρετανική και γαλλική αγορά κατέρρεαν κατόπιν των εισαγωγών του ελληνικού προϊόντος το οποίο, κατά τη γνώμη τους είχε επιχορηγηθεί από την ελληνική κυβέρνηση. Την ίδια ημέρα, η γαλλική κυβέρνηση διατύπωσε την ευχή να λάβει η Επιτροπή, το συντομότερο δυνατό, τα αναγκαία μέτρα ώστε να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή.

Στις 9 Ιουνίου 1983, η γαλλική καβέρνηση ζήτησε από την Επιτροπή να εφαρμόσει τη ρήτρα διασφάλισης έναντι των πρώιμων γεωμήλων ελληνικής προέλευσης. Ανάλογη αίτηση υπέβαλε και η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου στις 20 Ιουνίου 1983. Η Επιτροπή δεν έδωσε συνέχεια στις αιτήσεις αυτές.

Στις 20 Ιουνίου 1983, δύο ενώσεις παραγωγών γεωμήλων, η «Société d'initiatives et de coopération agricoles», Kerisnel en Saint-Pol-de-Léon, και η «Société interprofessionnelle des producteurs et expéditeurs de fruits, légumes, bulbes et fleurs d'Ille-et-Vilaine», Saint-Meloir-des-Ondes, άσκησαν προσφυγή βασιζόμενη συγχρόνως στο άρθρο 175 και στο άρθρο 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ (υπόθεση 114/83).

Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που υπέβαλαν οι εν λόγω εταιρίες την 1η Ιουλίου 1983, απορρίφθηκε από τον πρόεδρο του Δικαστηρίου με Διάταξη της 12ης Ιουλίου 1983, πράγμα που οδήγησε τις εταιρίες αυτές να παραιτηθούν από την προσφυγή τους κατά το μέτρο που βασιζόταν στο άρθρο 175 της Συνθήκης.

Με την «απάντηση και με δικόγραφο κύριας εκούσιας παρέμβασης», που κατέθεσε στις 2 Σεπτεμβρίου 1983 ο δικηγόρος των εναγουσών στην υπόθεση 114/83,

25 άλλες γαλλικές οργανώσεις παραγωγών γεωμήλων δήλωσαν ότι επιθυμούν να ασκήσουν κύρια παρέμβαση στη δίκη.

Στις 19 Οκτωβρίου 1983, το Δικαστήριο εξέδωσε Διάταξη με την οποία απέρριψε την αίτηση παρεμβάσεως για το λόγο ότι τα αιτήματά της υπερέβαιναν το πλαίσιο των αιτημάτων της αρχικής προσφυγής και ότι, κατά το μέτρο που είχαν ως σκοπό την υποστήριξη των αιτημάτων των προσφευγουσών, οι παρεμβαίνουσες δεν είχαν έννομο συμφέρον σχετικό με τα αιτήματα του ενός των διαδίκων στην κύρια δίκη.

Οι εικοσιπέντε εταιρίες, των οποίων η αίτηση παρεμβάσεως στην υπόθεση 114/83 απορρίφθηκε, άσκησαν στις 23 Οκτωβρίου 1983 αγωγή, βασιζόμενη στο άρθρο 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Με Διάταξη της 20ής Ιουνίου 1984, αποφάσισε να αναθέσει την εκδίκαση της υπόθεσης στο πρώτο τμήμα.

Με Διάταξη του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 10ης Ιουλίου 1984 που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 38, παράγραφος 7, του κανονισμού διαδικασίας, η προσφυγή κρίθηκε απαράδεκτη όσον αφορά τις εταιρίες:

— Uni Pro Vend, Marmande,

— Groupement des producteurs de pommes de terre de primeur du bassin de l'Adour, Dax,

— Sorep — Syndicat pour l'organisation économique des productions, Hyères,

— Groupement de producteurs du Sud-Est de fruits et légumes pour la conserve et le marché du frais, Orange,

— Syndicat pour l'organisation économique des producteurs de fruits et légumes du Roussillon, Perpignan,

— Syndicat des producteurs de légumes et fruits de la Basse-Vallée du Gardon, Meynes,

οι οποίες, μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία, δεν είχαν ακόμη προσκομίσει τα καταστατικά τους και τα αποδεικτικά των εντολών που δόθηκαν στο δικηγόρο, για την τακτοποίηση του δικογράφου τους.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Οι *ενάγουσες* ζητούν από το Δικαστήριο:

— να κρίνει και αποφασίσει ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης της Ρώμης, η Κοινότητα υπέχει ευθύνη έναντι των εναγουσών λόγω της υπαιτίου παράλειψης της Επιτροπής·

— να υποχρεώσει την Κοινότητα να καταβάλει στις ενάγουσες, ως προσωρινή αποζημίωση, το ποσό των 5 000 000 φράγκων·

— να διορίσει, κατά την κρίση του, πραγματογνώμονα προκειμένου να υπολογίσει, κατόπιν συλλογής όλων των αναγκαίων στοιχείων, τη λογιστική, εμπορική και οικονομική ζημία που υπέστησαν οι ενάγουσες·

— να επιφυλάξει στις ενάγουσες το δικαίωμα να καθορίσουν οριστικά το ύψος της αποζημίωσης που δικαιούνται μετά την υποβολή της έκθεσης του πραγματογνώμονα·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των δικαστικών και λοιπών εξόδων της δίκης, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων κινήσεως, προετοιμασίας της δικογραφίας και της δικηγορικής αμοιβής.

Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αγωγή ως απαράδεκτη και, επικουρικώς, ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τις ενάγουσες στα δικαστικά έξοδα.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Επί του παραδεκτού της αγωγής

Η *Επιτροπή* προβάλλει το απαράδεκτο της αγωγής λόγω του ότι οι ενάγουσες δεν δικαιολογούν ίδιο έννομο συμφέρον. Κατά την Επιτροπή, οι ενάγουσες δεν απέδειξαν ότι έχουν την ιδιότητα των παραγωγών ή συνιστούν παραγωγικό συνεταιρισμό αλλά στην πραγματικότητα, ως επαγγελματικές ενώσεις των οποίων ο καταστατικός σκοπός είναι η εμπορία φρούτων και λαχανικών, προβάλλουν συλλογικό δικαίωμα αποκατάστασης της ζημίας που αφορά τα περιουσιακά συμφέροντα των μελών τους, πράγμα που δεν γίνεται δεκτό από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Η Επιτροπή προσθέτει ότι ακόμη και αν αποδεικνυόταν το έννομο συμφέρον των εναγουσών, ως παραγωγών, δεν θα μπορούσαν να ζητήσουν αποκατάσταση ζημίας που αφορά το σύνολο των γάλλων παραγωγών πρώιμων γεωμήλων. Αντίθετα, αν τους αναγνωριζόταν έννομο συμφέρον λόγω της ιδιότητάς τους ως εταιριών εμπορίας φρούτων και λαχανικών, παραμένει πάντως το ότι δεν διευκρίνισαν κατά ποιο τρόπο οι προβαλλόμενες δήθεν ζημίες αναφέρονται άμεσα στις καταστατικές τους δραστηριότητες.

Οι *ενάγουσες* αντιτάσσουν ότι, όπως προκύπτει από τα καταστατικά τους, είναι ενώσεις παραγωγών που αποκτούν την κυριότητα των εισφερομένων από τους παραγωγούς προϊόντων και που πωλούν τα εν λόγω προϊόντα στις χονδρικές αγορές. Υποστηρίζουν επίσης ότι δεν ζητούν την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη το σύνολο των παραγωγών αλλά την αποκατάσταση της ζημίας που αυτές οι ίδιες υπέστησαν.

Επί της ουσίας

Οι *ενάγουσες* ισχυρίζονται ότι οι ελληνικές εξαγωγές γεωμήλων κατά την περίοδο εμπορίας 1983 επιχορηγήθηκαν από το ελληνικό κράτος στο πλαίσιο εναρμονισμένης πρακτικής που περιλαμβάνει το κράτος, τους παραγωγούς και τους μεσάζοντες (εν προκειμένω την εταιρία ΑΓΡΕΞ) και ότι οι εξαγωγές αυτές, που διενεργήθηκαν σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές, προκάλεσαν σοβαρή κρίση στις αγορές της Γαλλίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι ενισχύσεις που χορηγεί η Ελλάδα στους εξαγωγείς της είναι αντίθετες τόσο προς τη Συνθήκη της Ρώμης και τις διατάξεις εφαρμογής της όσο και προς την Πράξη Προσχωρήσεως της Ελλάδας, καθόσον οι ενισχύσεις αυτές εισάγουν σοβαρή διάκριση μεταξύ παραγωγών της Κοινότητας, επηρεάζουν ανταγωνιστικά την παρόμοια παραγωγή άλλου κράτους μέλους, νοθεύουν τον ανταγωνισμό ευνοώντας τους έλληνες εξαγωγείς στην αγγλική, γερμανική και γαλλική αγορά και τέλος, εφόσον αυξήθηκαν από το 1981 μέχρι το 1983, αντί να μειωθούν, παραβιάζουν την αρχή της προοδευτικής μείωσης που θεσπίζεται με το άρθρο 69 της Πράξης Προσχωρήσεως.

Κατά τη γνώμη των εναγουσών, καίτοι γνώριζε καλώς τις παραβιάσεις αυτές, η Επιτροπή κακώς παρέλειψε να παρέμβει, μολονότι είχε στη διάθεσή της μέσα για να εφαρμόσει τη Συνθήκη της Ρώμης και την Πράξη Προσχωρήσεως.

Μεταξύ των μέσων αυτών, οι ενάγουσες απαριθμούν:

— τη λήψη μέτρων διασφάλισης κατά την έννοια του άρθρου 130 της Πράξης Προσχωρήσεως. Σχετικά, οι ενάγουσες ισχυρίζονται ότι όλες οι απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη λήψη μέτρων διασφάλισης συνέτρεχαν: ο όγκος των ελληνικών εισαγωγών ήταν πολύ μεγάλος και αντιπροσώπευε στη Μεγάλη Βρετανία, κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου 1983, 25 μέχρι 35 % των συνολικών βρετανικών εισαγωγών πρώιμων γεωμήλων· οι τιμές του ελληνικού προϊόντος ήταν κατώτερες από τις τιμές των προϊόντων ίδιας ποιότητας των άλλων κρατών μελών· η διατάραξη των αγορών

προκλήθηκε από τις εισαγωγές αυτές όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι, για παράδειγμα, στην αγορά του Λονδίνου οι τιμές παρέμειναν σταθερές μέχρι την πρώτη 6δομάδα του μηνός Ιουνίου, παρά την ύπαρξη μεγάλων αποθεμάτων γεωμήλων παλαιάς εσοδείας, και ότι οι τιμές αυτές κατέρρευσαν, κατά τη γνώμη των εναγουσών, μετά την άφιξη μεγάλων ποσοτήτων πρώιμων ελληνικών γεωμήλων·

— τις συστάσεις που απευθύνονται, δυνάμει του άρθρου 131 της ίδιας πράξης, στο μετερχόμενο πρακτική ντάμπινγκ «για τον τερματισμό της πρακτικής αυτής»·

— τη θέσπιση μέτρων κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού 17/62, εφόσον η Επιτροπή μπορεί και αυτεπαγγέλτως να διαπιστώσει αν διαπράχθηκε παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού·

— την εξουσία να διαπιστώνει, ακόμα και αυτεπαγγέλτως, 6άσει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 26/62, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων ανταγωνισμού στην παραγωγή και στην εμπορία γεωργικών προϊόντων, αν ορισμένες συμφωνίες, αποφάσεις και πρακτικές αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, δυνάμει της παραγράφου 1 του ίδιου αυτού κανονισμού·

— τη λήψη αποφάσεων κατά την έννοια του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ για να υποχρεώσει το κράτος μέλος να καταργήσει ή να τροποποιήσει ενίσχυση ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά·

— τη λήψη αποφάσεων κατά την έννοια του άρθρου 46 της Συνθήκης ΕΟΚ, προκειμένου να αποκαταστήσει τον ανταγωνισμό ο οποίος θίγεται από «την εθνική οργάνωση αγοράς» προϊόντος σε ένα κράτος μέλος.

Η διαδικασία λόγω παράβασης που κινήθηκε 6άσει του άρθρου 169 κατά της Ελλάδας λόγω του ότι παρέλειψε να κοινοποιήσει τις ενισχύσεις δεν μπορεί να μετα6άλει σε τίποτε το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε τα μέσα που είχε στη διάθεσή της. Πράγματι, η διαδικασία αυτή κινήθηκε στις 4 Ιουλίου 1983, ενώ η ύπαρξη των ελληνικών ενισχύσεων είχε ήδη καταγγελθεί το 1981 και το 1982 και η προσοχή της Επιτροπής είχε ήδη επιστηθεί από τις 5 Απριλίου 1983 για τη δυνατότητα οι ενισχύσεις αυτές να χορηγηθούν εκ νέου για την περίοδο 1983 και είχε πληροφορηθεί το αργότερο στις 2 Ιουνίου 1983 για την πραγματική εφαρμογή τους.

Η μη παρέμβαση της Επιτροπής επέτρεψε τη δημιουργία και τη διατήρηση ανισορροπίας στην ανταγωνιστική ικανότητα των εναγουσών στη γαλλική, αγγλική και γερμανική αγορά πρώιμων γεωμήλων. Με την αδράνειά της, η Επιτροπή παρέ6η επομένως το άρθρο 155 της Συνθήκης ΕΟΚ, που της επιβάλλει να μεριμνά για την εφαρμογή της συνθήκης αυτής, και παραβίασε κατάφωρα την υπέρτερη αρχή της ισότητας, πράγμα που καθιστά ιδιαίτερα σοβαρή την αθέμιτη συμπεριφορά της.

Επομένως, οι ενάγουσες δικαιούνται να προβάλλουν την ευθύνη της Κοινότητας 6άσει του άρθρου 215, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, λόγω της παράνομης συμπεριφοράς της Επιτροπής που συνίσταται σε υπαίτια και σκόπιμη παράλειψη.

Έχει αποδειχτεί ότι τα ελληνικά γεώμηλα που προσφέρθηκαν σε εξαιρετικά χαμηλές τιμές χάρη στις κρατικές επιχορηγήσεις προκάλεσαν την κατάρρευση των τιμών στην αγγλική, γερμανική και γαλλική αγορά και ότι η κατάρρευση αυτή ανάγκασε τις ενάγουσες είτε να πωλούν επί ζημία είτε να παραιτηθούν από τις εξαγωγές τους. Δεδομένου ότι το αποτέ-

λεσμα αυτό μπορούσε να έχει αποφευχθεί αν η Επιτροπή είχε μεριμνήσει για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης ΕΟΚ και της Πράξης Προσχωρήσεως, έπεται ότι η Κοινότητα υποχρεούται να αποκαταστήσει τη ζημία που υπέστησαν οι ενάγουσες. Το επιχείρημα, σύμφωνα με το οποίο οι γάλλοι παραγωγοί μπορούσαν να περιορίσουν τις ζημίες διατηρώντας τα πρώιμα γεώμηλα στη γη, για να τα διαθέσουν εν συνεχεία στο εμπόριο ως διατηρημένα γεώμηλα, στερείται ερείσματος. Πράγματι, δεν μπορεί λογικά να απαιτείται από τους γάλλους παραγωγούς να αποσυρθούν από την πολύ επικερδή αγορά πρώιμων γεωμήλων για να καλυφθεί αυτή από τις επιδοτούμενες ελληνικές εισαγωγές.

Η ζημία που υπέστησαν οι γάλλοι παραγωγοί λόγω των εισαγωγών ελληνικών γεωμήλων που διατέθηκαν σε πολύ χαμηλές τιμές στις αγορές των κρατών μελών οφείλεται τόσο στη μείωση των εξαγωγών στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας όσο και στην απώλεια εισοδήματος η οποία οφείλεται στην κρίση της αγοράς. Ανέρχεται σε 94 894 410 φράγκα λόγω μείωσης του κύκλου εργασιών και σε 7 000 000 φράγκα λόγω μη πραγματοποιηθεισών εξαγωγών στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Δεν αναφέρεται κανένα ακριβές ποσό σχετικά με τις μη πραγματοποιηθείσες εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο.

Οι ενάγουσες σκοπεύουν να συμπληρώσουν αργότερα τη δικογραφία, η καθεμιά καθόσον την αφορά, με έγγραφα που να πιστοποιούν την ατομική τους συμμετοχή στο σύνολο των ζημιών που υπέστησαν οι γάλλοι παραγωγοί.

Η *Επιτροπή* απαντά στα επιχειρήματα που πρόβαλαν οι ενάγουσες ισχυριζόμενη ότι:

1) δεν είχε καμιά υποχρέωση να λάβει μέτρα βάσει των διατάξεων που αναφέρονται στο δικόγραφο της αγωγής·

2) ακόμη και αν υποτεθεί ότι παρέβη τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, δεν πρόκειται για παράβαση υπέρτερων κανόνων δικαίου που προστατεύουν τους πολίτες·

3) η ύπαρξη της ζημίας δεν αποδείχτηκε και ότι, εν πάση περιπτώσει, δεν υπάρχει καμιά σχέση αιτίου και αιτιατού μεταξύ της φερομένης παράβασης και της ζημίας.

Όσον αφορά το πρώτο σημείο, η Επιτροπή εξετάζει λεπτομερειακά τις διατάξεις που ανέφεραν οι ενάγουσες.

Σχετικά με τη μη εφαρμογή της ρήτρας διασφάλισης που προβλέπει το άρθρο 130 της Πράξης Προσχωρήσεως, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν υπήρχε «σοβαρή διατάραξη» της αγοράς που μπορούσε να δικαιολογήσει είτε τη θέσπιση εξισωτικής εισφοράς είτε την αναστολή των επίδικων εξαγωγών.

Η Επιτροπή προβάλλει ιδίως ότι:

— τα πρώιμα ελληνικά γεώμηλα δεν αντιπροσωπεύουν παρά 5 % περίπου των συνολικών εισαγωγών που πραγματοποίησαν τα κράτη μέλη της Κοινότητας και 10 % των ενδοκοινοτικών εμπορικών ανταλλαγών·

— οι τιμές του ελληνικού προϊόντος δεν είναι γενικά κατώτερες από τις τιμές των προϊόντων της ίδιας ποιότητας των άλλων κρατών μελών·

— το 1983 τα αποθέματα γεωμήλων παλαιάς εσοδείας ήταν ακόμη άφθονα μέχρι και το τέλος Ιουνίου και ότι η πολύ κατώτερη τιμή των γεωμήλων αυτών από την τιμή των πρώιμων γεωμήλων και το μάλλον ψυχρό κλίμα ενεθάρρυναν την κατανάλωσή τους εις βάρος των τελευταίων, των οποίων η τιμή έπεσε.

Η Επιτροπή συμπεραίνει από αυτό ότι η κατάσταση της αγοράς, δεδομένων των περιορισμένων ποσοτήτων για τις οποίες γίνεται λόγος, δεν την υποχρέωνε να λάβει μέτρο τόσο εξαιρετικό όπως είναι η διακοπή ή η επιβάρυνση με εισφορά των εισαγωγών ελληνικής προέλευσης.

Όσον αφορά το άρθρο 131 της Πράξης Προσχωρήσεως, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν

έχει εφαρμογή στα πρώιμα γεώμηλα, αλλά μπορεί να γίνει επίκλησή του μόνο για τα προϊόντα για τα οποία η Πράξη Προσχωρήσεως προβλέπει μεταβατικά μέτρα ή μέτρα παρέκκλισης από τη Συνθήκη ΕΟΚ, πράγμα που δεν συμβαίνει στην περίπτωση των εν λόγω προϊόντων.

Το άρθρο 3 του κανονισμού 17/62 δεν υποχρεώνει την Επιτροπή να θέσει τέρμα στη διαπιστωθείσα παράβαση· εξάλλου, οι ενάγουσες ουδέποτε υπέβαλαν στην Επιτροπή αίτηση βάσει του άρθρου αυτού. Όσον αφορά το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 26/62, η Επιτροπή θεωρεί ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται μόνο σε λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου 2 του ίδιου αυτού άρθρου, το οποίο αφορά μόνο τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, στην παραγωγή και στην εμπορία των γεωργικών προϊόντων. Επομένως, από τη διάταξη αυτή δεν μπορεί να συναχθεί καμιά υποχρέωση της Επιτροπής να θέσει τέρμα στις καταγγελθείσες πρακτικές.

Εξάλλου, οι ισχυρισμοί των εναγουσών ως προς τις δραστηριότητες της εταιρίας ΑΓΡΕΞ είναι αβάσιμοι, καθόσον ο οργανισμός αυτός ενδιαφέρεται για την εμπορία εσπεριδοειδών και όχι πρώιμων γεωμήλων.

Όσον αφορά το άρθρο 93, παράγραφος 2, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ο προαναφερόμενος κανονισμός 26/62, δεν προβλέπει εφαρμογή της διάταξης αυτής στον τομέα της γεωργίας. Εξάλλου, έστω και αν υποτεθεί ότι η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή τουλάχιστον στα προϊόντα που δεν καλύπτονται από κοινή οργάνωση αγορών, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, με Διάταξη της 11ης Ιουλίου 1979 στην υπόθεση 59/79, το Δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτη προσφυγή λόγω παράλειψης στρεφόμενη κατά της Επιτροπής, επειδή θεώρησε ότι μια ενίσχυση συμβιβαζόταν με το άρθρο 92. Η Επιτροπή προσθέτει ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που μπόρεσε να συλλέξει, η ελληνική κυβέρνηση παραιτήθηκε το 1983 από την αρχική της πρόθεση να χορηγήσει ενισχύσεις κατά την εξαγωγή στο τέλος της περιόδου εμπορίας πρώιμων γεωμήλων.

Τέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι, αν υποτεθεί ότι το άρθρο 46 έχει ακόμη εφαρμογή μετά το τέλος της μεταβατικής περιόδου, οι ενάγουσες δεν απέδειξαν ότι τα ελληνικά προϊόντα αποτελούν «αντικείμενο εθνικής οργανώσεως αγοράς ή εσωτερικής ρυθμίσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς παραγωγής σε άλλο κράτος μέλος».

Επί του δεύτερου σημείου, η Επιτροπή υπενθυμίζει, για κάθε ενδεχόμενο, την ευρεία εξουσία εκτίμησης που το Δικαστήριο της ανεγνώρισε, ιδίως, για την εφαρμογή του άρθρου 226 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο είναι ισοδύναμο προς το άρθρο 130 της Πράξης Προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η άσκηση της εξουσίας αυτής δεν δημιουργεί ευθύνη για την Κοινότητα παρά μόνο σε περίπτωση κατάφωρης παραβίασης υπέρτερου κανόνα δικαίου που προστατεύει τους ιδιώτες. Κατά την Επιτροπή όμως, οι ενάγουσες δεν επικαλέστηκαν την παραβίαση καμιάς γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου ούτε απέδειξαν ότι η υποτιθέμενη παραβίαση απορρέει από πραγματική ή προφανή πλάνη της Επιτροπής.

Τέλος, η Επιτροπή αμφισβητεί την ύπαρξη της ζημίας, διότι οι διακυμάνσεις που παρατηρήθηκαν στις τιμές το 1983 δεν έχουν τίποτε, κατά τη γνώμη της, το εξαιρετικό. Οι διακυμάνσεις αυτές είναι στοιχείο το οποίο οι παραγωγοί ενός προϊόντος τόσο ευαίσθητου στη συγκυρία, κυρίως στις κλιματολογικές συνθήκες, πρέπει να περιλάβουν στις προβλέψεις τους ελλείψει κοινής οργάνωσης αγοράς. Η Επιτροπή δεν μπορεί να εγγυηθεί σταθερότητα των τιμών στην αγορά πρώιμων γεωμήλων και, επομένως, δεν υποχρεούται να αποκαταστήσει τη ζημία που προκύπτει από την απώλεια υπολογιζόμενου κέρδους και, γενικά, από την εμπορική αβεβαιότητα.

Κατά την Επιτροπή, η ζημία δεν εμφανίζει κανένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό και εξάλλου δεν φαίνεται ότι είναι άμεση καθόσον οι ενάγουσες συνέβαλαν στη δημιουργία της προβαίνοντας στην άμεση εκρίζωση των πρώιμων γεωμήλων αντί να τις διαθέσουν στο εμπόριο αργότερα ως διατηρημένα γεώμηλα.

Τέλος, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι δεν αποδείχτηκε καθόλου ότι οι τιμές των ελληνικών προϊόντων είχαν ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών στις κυριότερες αγορές προορισμού και ότι η πραγματική αιτία της κρίσης συνίσταται στα σημαντικά αποθέματα διατηρημένων γεωμήλων και στη μεγάλη προσφορά γεωμήλων διαφορετικής προέλευσης κατά τον Ιούλιο 1983.

IV — Προφορική διαδικασία

Οι διάδικοι ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους στη συνεδρίαση της 11ης Οκτωβρίου 1984.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 28ης Νοεμβρίου 1984.

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 23 Οκτωβρίου 1983, η εταιρία GAARM — Groupement des associations agricoles pour l'organisation de la production et de la commercialisation des pommes de terre et légumes de la région malouine, Saint-Meloir-des-Ondes, και 18 άλλες γαλλικές ενώσεις παραγωγών πρώιμων γεωμήλων, άσκησαν αγωγή με την οποία ζητούν να τους καταβληθεί αποζημίωση βάσει του άρθρου 215 της Συνθήκης ΕΟΚ.

2 Οι ενάγουσες ζητούν αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω του ότι η Επιτροπή παρέλειψε, κακώς κατ' αυτές, να λάβει τα αναγκαία μέτρα είτε για να σταματήσουν οι εισαγωγές πρώιμων ελληνικών γεωμήλων στη γερμανική, βρετανική και γαλλική αγορά είτε για να υποχρεώσει την ελληνική κυβέρνηση να αναστείλει τις ενισχύσεις που χορηγούσε λόγω εξαγωγής πρώιμων γεωμήλων. Η απραξία της Επιτροπής προκάλεσε την κατάρρευση των τιμών στις προαναφερθείσες αγορές, λόγω των μεγάλων ποσοτήτων πρώιμων ελληνικών γεωμήλων που εισήχθησαν στις αγορές αυτές, και επομένως, προκάλεσε σοβαρή ζημία στις ενδιαφερόμενες, οι οποίες δεν κατόρθωσαν πλέον να διαθέσουν τα γαλλικά γεώμηλα στις εν λόγω αγορές και υποχρεώθηκαν να τα καταστρέψουν.

3 Η Επιτροπή προέβαλε κατά της αγωγής αυτής ένσταση απαραδέκτου λόγω του ότι οι ενάγουσες, οι οποίες δεν απέδειξαν κατά πρώτο λόγο ότι είναι παραγωγοί ή ενώσεις παραγωγών, επικαλούνται στην πραγματικότητα συλλογικό δικαίωμα προς αποκατάσταση ζημίας που αφορά τα προσωπικά περιουσιακά συμφέροντα

των συνεργαζόμενων παραγωγών, ενώ η νομολογία του Δικαστηρίου δεν δέχεται την ύπαρξη του δικαιώματος αυτού (απόφαση της 18. 3. 1975, Union syndicale κατά Συμβουλίου, 72/74, Recueil σ. 401).

4 Από τα αιτήματα των εναγουσών δεν προκύπτει εντούτοις ότι άσκησαν την αγωγή υπό την ιδιότητα παραγωγών ούτε και είναι δυνατό να συναχθεί η ιδιότητα αυτή από τα καταστατικά τους, που επισύναψαν στη δικογραφία. Εξάλλου, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, διευκρίνισαν ότι είναι ενώσεις παραγωγών που αποκτούν την κυριότητα των εισφερομένων από τους παραγωγούς προϊόντων και που πωλούν τα εν λόγω προϊόντα στις χονδρικές αγορές. Διευκρίνισαν επίσης ότι δεν ζητούν την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη το σύνολο των συνεργαζόμενων παραγωγών, αλλά την αποκατάσταση της ζημίας που αυτές οι ίδιες υπέστησαν.

5 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το δικαίωμα των εναγουσών να εγείρουν αγωγή αποζημίωσης, κατά το μέτρο που η ασκηθείσα αγωγή βασίζεται στη ζημία που υπέστησαν ως έμποροι πρώιμων γεωμήλων.

6 Οι λόγοι που προβάλλουν οι ενάγουσες προς στήριξη της αγωγής τους συνίστανται, πρώτον, στον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή, προ καταστάσεως η οποία χαρακτηρίζεται από μαζικές εισαγωγές πρώιμων ελληνικών γεμήλων που απολαύουν κρατικής ενίσχυσης κατά την εξαγωγή, παραλείποντας να θεσπίσει μέτρα επιτρέποντα την εξουδετέρωση των αρνητικών συνεπειών της κατάστασης αυτής, παρέβη το κοινοτικό δίκαιο.

7 Κατά τις ενάγουσες, μεταξύ των μέτρων που η Επιτροπή όφειλε να θεσπίσει, περιλαμβάνονται πρώτον τα μέτρα διασφάλισης του άρθρου 130, παράγραφος 2, της Πράξης Προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Πράγματι, το τρίτο εδάφιο της διάταξης αυτής ορίζει ότι:

«Στον τομέα της γεωργίας, όταν η αγορά κράτους μέλους υφίσταται ή απειλείται να υποστεί σοβαρές διαταραχές λόγω των συναλλαγών μεταξύ της Κοινότητος υπό την παρούσα της σύνθεση και της Ελλάδος, η Επιτροπή αποφασίζει κατόπιν αιτήσεως εφαρμογής καταλλήλων μέτρων από κράτος μέλος εντός 24 ωρών από τη λήψη της αιτήσεως. Τα κατ' αυτόν τον τρόπο αποφασιζόμενα μέτρα είναι αμέσως εφαρμοστέα και λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα όλων των ενδιαφερομένων μελών και ιδίως τα προβλήματα μεταφοράς.»

8 Καίτοι οι ενάγουσες εμμένουν στο ότι οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 130 συνέτρεχαν για τις τρεις εθνικές αγορές, δηλαδή τις αγορές της Γερμανίας, της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου, από το φάκελο προκύπτει ότι μόνο δύο κράτη, ήτοι η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ζήτησαν, στις 9 Ιουνίου και στις 20 Ιουνίου 1983 αντιστοίχως, να τους επιτραπεί η λήψη μέτρων διασφάλισης.

9 Η αίτηση που υπέβαλε η γαλλική κυβέρνηση δεν βασιζόταν στις σοβαρές διαταραχές που προέκυπταν από την εισαγωγή ελληνικών γεωμήλων στη Γαλλία, αλλά στις μαζικές πωλήσεις ελληνικών γεωμήλων σε άλλες χώρες, κυρίως στη βρετανική αγορά. Οι πωλήσεις αυτές εκτόπισαν από την εν λόγω αγορά τα γεώμηλα γαλλικής καταγωγής και κατά τον τρόπο αυτόν προκάλεσαν τον κορεσμό της γαλλικής αγοράς γεμήλων, τα οποία δεν μπορούσαν πλέον να διατεθούν στο Ηνωμένο Βασίλειο.

10 Έτσι, φαίνεται ότι ο κίνδυνος διαταραχής της γαλλικής αγοράς δεν μπορεί να απομονωθεί από τον κίνδυνο που διέτρεχε η βρετανική αγορά και που προκαλούσε μείωση των αγορών των γαλλικών γεωμήλων. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί το πρόβλημα της ενδεχόμενης εφαρμογής ρητρών διασφάλισης σε σχέση κυρίως με την κατάσταση στη βρετανική αγορά.

11 Σχετικά τόσο λόγω της ποσότητας όσο και του επιπέδου των τιμών, η Επιτροπή έκρινε ότι τα γεώμηλα ελληνικής προέλευσης δεν προκαλούσαν ούτε απειλούσαν να προκαλέσουν σοβαρές διαταραχές στη βρετανική αγορά. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου, η Επιτροπή υποστήριξε ότι οι πραγματικοί λόγοι κατάρρευσης των τιμών στη βρετανική αγορά ήταν η ύπαρξη πολύ μεγάλων αποθεμάτων διατηρημένων γεωμήλων αφενός, αφετέρου δε η πολύ μεγάλη προσφορά γεωμήλων διαφόρων προελεύσεων σε πολύ σύντομη χρονική περίοδο. Επομένως, προέχει να εξακριβωθεί αν, βάσει των στοιχείων που είχε στη διάθεσή της στις 20 Ιουνίου 1983, η Επιτροπή δικαιολογημένα απέφυγε να λάβει τα εν λόγω μέτρα.

12 Καταρχάς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, επειδή η παραγωγή διατηρούμενων γεωμήλων ήταν πολύ μεγάλη το φθινόπωρο του 1982, υπήρχαν στην αρχή της περιόδου εμπορίας των πρώιμων γεωμήλων μεγάλες ποσότητες της παλαιάς εσοδείας, όπως απέδειξε το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις στατιστικές του βρετανικού υπουργείου γεωργίας, που προσκόμισε η Επιτροπή, τα εναπομείναντα αποθέματα γεωμήλων παλαιάς εσοδείας ανέρχονταν ακόμη στις 22 Ιουνίου 1983 σε 60 000 τόνους περίπου, ενώ στις 22 Ιουνίου 1982 ανέρχονταν μόνο σε 30 000 τόνους περίπου.

13 Η ύπαρξη μεγάλων ποσοτήτων γεωμήλων παλαιάς εσοδείας, των οποίων η τιμή ανέρχεται κανονικά στο ένα τρίτο της τιμής των πρώιμων γεωμήλων, ασκεί μεγάλη επίδραση επί των τιμών των τελευταίων. Πράγματι, βάσει των προαναφερθεισών στατιστικών, μπορεί να παρατηρηθεί ότι ήδη στην αρχή της περιόδου εμπορίας 1983, δηλαδή πολύ πριν από την άφιξη του ελληνικού προϊόντος στην αγορά, οι τιμές των πρώιμων γεωμήλων ήταν κατώτερες από τις αρχικές τιμές της περιόδου 1982. Εξάλλου, κάθε χρόνο παρατηρείται μείωση των τιμών στη βρετανική αγορά κατά το μήνα Ιούνιο ως εντελώς φυσική συνέπεια της μεγάλης προσφοράς κατά την περίοδο αυτή γεωμήλων διαφορετικής προέλευσης (Κύπρου, Ελλάδας, Ισπανίας, Γαλλίας, Jersey, Τουρκίας).

14 Με την απόφασή της της 1ης Ιουλίου 1983, με την οποία απέρριψε την αίτηση εφαρμογής μέτρων διασφάλισης που υπέβαλε η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η Επιτροπή έκρινε πρώτον ότι:

«η βρετανική αγορά πρώιμων γεωμήλων εφοδιάζεται κατά παράδοση από εισαγωγές προέλευσης ορισμένων τρίτων χωρών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η Κύπρος, η Αίγυπτος και η Ισπανία· κατά την παρούσα περίοδο εμπορίας, οι προβλεπόμενες εισαγωγές από την Ελλάδα δεν αντιπροσωπεύουν παρά 10 % περίπου των συνολικών εισαγωγών».

Καίτοι αναγνώρισε ότι η τιμή των ελληνικών προϊόντων ήταν κατώτερη από την τιμή των ανταγωνιστικών προϊόντων, έκρινε εν συνεχεία ότι:

«η διαφορά αυτή, η οποία οφείλεται σε χαρακτηριστικά ποικιλίας και ποιότητας των προϊόντων διαφορετικής προέλευσης, δεν επηρέασε καθόλου την εξέλιξη των τιμών των βρετανικών προϊόντων ούτε εκείνη των κυριότερων τρίτων χωρών προμηθευτών, των οποίων τα επίπεδα διατηρήθηκαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου δεκαημέρου· ειδικότερα, οι τιμές των βρετανικών προϊόντων βρίσκονται σε επίπεδο σαφώς ανώτερο από εκείνο που διαπιστώθηκε κατά το ίδιο χρονικό διάστημα της περιόδου εμπορίας 1981, η οποία μπορεί να συγκριθεί με την τρέχουσα περίοδο».

15 Οι κρίσεις αυτές στηρίζονται σε πραγματικές διαπιστώσεις που είναι ορθές. Πράγματι, από τις στατιστικές του Potatoes Marketing Board προκύπτει ότι οι ελληνικές εισαγωγές στη βρετανική αγορά ανέρχονταν, κατά την περίοδο μεταξύ 1ης και 11ης Ιουνίου 1983, σε 220 τόνους επί συνόλου 34 675 τόνων που διατέθηκαν στην αγορά αυτή και, κατά την περίοδο μεταξύ 11ης και 17ης Ιουνίου, σε 3 754 τόνους επί συνόλου 35 302 τόνων. Μόνο κατά την εβδομάδα από 18 μέχρι 24 Ιουνίου ανήλθαν στο επίπεδο των 10 402 τόνων επί συνόλου 42 516 τόνων που διατέθηκαν.

16 Επομένως, ενόψει των αριθμών αυτών, η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, ακόμη και αν η τιμή τους ήταν κατώτερη από την τιμή των ανταγωνιστικών προϊόντων, τα ελληνικά γεώμηλα δεν μπορούσαν λόγω των μικρών τους ποσοτήτων, να προκαλέσουν γενική πτώση των τιμών κατά την περίοδο που προηγήθηκε της υποβολής της αίτησης για τη λήψη μέτρων διασφάλισης. Ούτε και μπορεί να θεωρηθεί, όπως πράττουν οι ενάγουσες, ότι η αναγγελία άφιξης μεγάλων ποσοτήτων ελληνικών γεωμήλων που προβλεπόταν μετά τις 17 Ιουνίου 1983 επέφερε πτώση των τιμών από τις 7 Ιουνίου 1983.

17 Πρέπει εν συνεχεία να εξεταστεί αν η Επιτροπή μπορούσε ευλόγως να κρίνει ότι οι σημαντικές ποσότητες ελληνικών γεωμήλων που επρόκειτο να εισαχθούν μετά τις 20 Ιουνίου 1983 δεν θα προκαλούσαν σοβαρές διαταραχές της βρετανικής αγοράς.

18 Σχετικά, παρατηρείται ότι, βάσει της κεκτημένης από τα προηγούμενα έτη πείρας, η Επιτροπή μπορούσε να προβλέψει ότι, ακόμη και αν δεν είχαν εισαχθεί 30 000 περίπου τόνοι ελληνικών γεωμήλων, η ζήτηση στην αγορά, η οποία τον Ιούνιο του 1981 και 1982 είχε σταθεροποιηθεί στις 90 000 τόνους περίπου, θα ενεργούσε κατά τρόπο ώστε η θέση τους να καταληφθεί από γεώμηλα διαφορετικής προέλευσης, και ότι η κατάσταση της αγοράς δεν θα μεταβαλλόταν αισθητά.

19 Εξάλλου, η Επιτροπή ορθώς μπορούσε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι το 1981, όταν οι τιμές στην αγορά ήταν ακόμη κατώτερες, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θεώρησε ότι βρισκόταν ενώπιον σοβαρής διαταραχής της βρετανικής αγοράς.

20 Λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι η προβλεπόμενη πτώση των τιμών δεν θα επισυνέβαινε «λόγω των συναλλαγών μεταξύ της Κοινότητος υπό την παρούσα της σύνθεση και της Ελλάδος», σύμφωνα με τη διατύπωση του άρθρου 130, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, της Πράξης Προσχωρήσεως, και ότι αρνούμενη να επιτρέψει την εφαρμογή μέτρων διασφάλισης, δεν υπερέβη τα όρια της διακριτικής εξουσίας που διαθέτει κατά την εκτίμηση στοιχείων οικονομικού χαρακτήρα.

21 Οι ενάγουσες προβάλλουν επίσης ότι οι ελληνικές εξαγωγές γεωμήλων υπήρξαν αντικείμενο εναρμονισμένων πρακτικών μεταξύ των ελλήνων παραγωγών και των εξαγωγέων κατά παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ και ότι η Επιτροπή όφειλε, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17/62 του Συμβουλίου, να διαπιστώσει ακόμη και αυτεπαγγέλτως, την παράβαση και να υποχρεώσει τις

ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να θέσουν τέρμα στην παράβαση αυτή, αφού προέβαινε στη διαπίστωση ότι δεν μπορούσαν να απολαύουν των προϋποθέσεων που προβλέπει ο κανονισμός 26/62 του Συμβουλίου.

22 Πάντως, στην αλληλογραφία τους με την Επιτροπή οι ενάγουσες ουδέποτε απέδειξαν τους ισχυρισμούς τους ως προς την παράβαση των κανόνων ανταγωνισμού με πραγματικά και νομικά στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη συμφωνιών ασυμβίβαστων προς το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΟΚ. Τα επιχειρήματα που ανέπτυξαν και τα έγγραφα που κατέθεσαν στο φάκελο της δικογραφίας οι ενάγουσες στο πλαίσιο της υπό κρίση αγωγής δεν μπορούν, εν πάση περιπτώσει, να ληφθούν υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί η συμπεριφορά της Επιτροπής, η οποία πρέπει αποκλειστικά να κριθεί ενόψει των πληροφοριών που είχε στη διάθεσή της κατά το χρόνο που ζητήθηκε η έγκρισή της για τη λήψη μέτρων διασφάλισης.

23 Εξάλλου, η Επιτροπή διευκρίνισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι δεν παρέμεινε αδρανής όταν οι ενάγουσες ισχυρίστηκαν ότι υπήρχαν συμφωνίες αντίθετες προς τους κανόνες ανταγωνισμού της Συνθήκης, αλλά απέστειλε στην Ελλάδα επιθεωρητή, ο οποίος πάντως δεν ανεύρε στοιχεία ως προς την ύπαρξη συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων στον τομέα των πρώιμων γεωμήλων.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε καμιά απόφαση βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 17/62.

25 Η αναφορά στο άρθρο 131 της Πράξης Προσχωρήσεως, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή έχει εξουσία, «μέχρι τη λήξη της περιόδου εφαρμογής των μεταβατικών μέτρων που καθορίζονται σε κάθε περίπτωση κατά τους όρους της παρούσης πράξεως», κατόπιν αιτήσεως κράτους μέλους ή οποιουδήποτε άλλου ενδιαφερομένου, να απευθύνει συστάσεις στον μετερχόμενο πρακτική ντάμπινγκ για τον τερματισμό της πρακτικής αυτής, δεν είναι αποφασιστική. Πράγματι, αν ληφθεί υπόψη ότι δεν προβλέφθηκε κανένα μεταβατικό μέτρο για τα πρώιμα γεώμηλα, πρέπει να θεωρηθεί ότι εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες της Συνθήκης για το προϊόν αυτό.

26 Κατά τις ενάγουσες, η Επιτροπή μπορούσε επίσης να αποφασίσει, βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΟΚ, ότι η Ελλάδα έπρεπε να καταργήσει την ενίσχυση που χορηγούσε στην εξαγωγή γεωμήλων.

27 Χωρίς να χρειάζεται να κριθεί αν υφίστατο πραγματικά η ενίσχυση αυτή, αρκεί να υπομνηστεί, σχετικά με το λόγο αυτό, ότι βάσει του άρθρου 42 της Συνθήκης ΕΟΚ, «οι διατάξεις του κεφαλαίου του σχετικού με τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν εφαρμόζονται στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων, παρά μόνο κατά το μέτρο που ορίζεται από το Συμβούλιο» και ότι το άρθρο 4 του κανονισμού 26/62 του Συμβουλίου, με το οποίο κηρύχθηκαν εφαρμοστέες στα γεωργικά προϊόντα οι παράγραφοι 1 και 3 του άρθρου 93, δεν περιλαμβάνει την ίδια πρόβλεψη ως προς το άρθρο 92, με το οποίο απαγορεύονται οι κρατικές ενισχύσεις, ούτε ως προς την παράγραφο 2 του άρθρου 93, που παρέχει στην Επιτροπή την εξουσία να αποφασίζει ότι ένα κράτος οφείλει να καταργήσει ή να τροποποιήσει τις ενισχύσεις αυτές. Εφόσον τα γεώμηλα δεν υπάγονται σε κοινή οργάνωση αγορών, μόνο οι διατάξεις του προαναφερόμενου άρθρου 4 έχουν προς το παρόν σχετική εφαρμογή.

28 Τέλος, κατά τις ενάγουσες, η Επιτροπή έχει βάσει του άρθρου 46 της Συνθήκης ΕΟΚ ιδία εξουσία λήψεως αποφάσεων, κυρίως την εξουσία να επιβάλει εξισωτική εισφορά επί των εισαγωγών, προκειμένου να αποκαταστήσει τη θιγείσα ανταγωνιστική ισορροπία λόγω «εθνικής οργανώσεως αγοράς ή εσωτερικής ρυθμίσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που επηρεάζει την ανταγωνιστική θέση ομοειδούς παραγωγής σε άλλο κράτος μέλος».

29 Ενόψει των προηγούμενων σκέψεων, κυρίως των σκέψεων που αφορούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τη λήψη μέτρων διασφάλισης βάσει της Πράξης Προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ανταγωνιστική ισορροπία κατά την έννοια του άρθρου 46 της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν φαίνεται να εθίγη κατά τρόπο που να δικαιολογεί την επιβολή εξισωτικών εισφορών δυνάμει της διάταξης αυτής.

30 Ούτε και είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι εθίγη η ανταγωνιστική ισορροπία στη γερμανική αγορά, για την οποία εξάλλου η καθέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας δεν ζήτησε έγκριση για τη λήψη μέτρων διασφάλισης. Πράγματι, πρέπει να γίνει δεκτό ότι αν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 46 της Συνθήκης ΕΟΚ δεν συνέτρεχαν ως προς τη βρετανική αγορά, στην οποία οι εισαγωγές πρώιμων ελληνικών γεωμήλων ανέρχονταν σε 12,6 % του συνόλου των εισαγωγών, δεν μπορούσαν a fortiori να συντρέχουν ως προς τη γερμανική αγορά, όπου οι εισαγωγές πρώιμων ελληνικών γεωμήλων δεν υπερέβαιναν το 5 % του συνόλου.

31 Επομένως πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να λάβει οποιοδήποτε από τα διάφορα μέτρα που οι ενάγουσες της προσάπτουν ότι δεν έλαβε.

32 Η αγωγή πρέπει επομένως να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

33 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, αν υπάρχει σχετικό αίτημα. Επειδή οι ενάγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αγωγή.

2) Καταδικάζει τις ενάγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Bosco O'Keeffe Joliet

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Δεκεμβρίου 1984.

Κατ' εντολή
του γραμματέα

D. Louterman

Υπάλληλος διοικήσεως

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

G. Bosco